

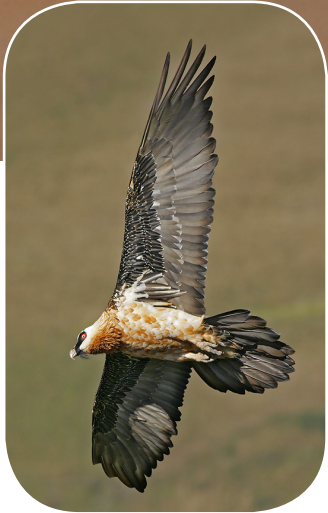
Protšeke ya Dintšhu

ENDANGERED
WILDLIFE TRUST

BIRDS OF PREY
PROGRAMME

conservation in action

Moragorago

Lenong la seledu (Bearded Vulture *Gypaetus barbatus meridionalis*) ke nonyana e kgolo yeo gantši e phelago e nnoši ko dithabeng. Dinageng tša Borwa bja Africa, phokotšego ya lona lenong e bile ye makatšago kudu mengwaga ye lekgolo ya go feta moo ga bjalo palomoka e ntši ya ona e hwetšagala

dithabeng tša Maloti-Drakensberg feela. Ka ge nonyana ye e hwetšagala thabeng tše tša Maloti ebile di lebagane le matšhošetši a mmalwa, e hlathilwe go ba kotsing ka gare ga Red Data Book.

Protšeke ye e thomilwego ke Ezemvelo Kwazulu- Natal Wildlife ka ngwaga wa 2000, maitapišo magolo e le go ka bea seomo sa dihloga tša nonyana ye leihlo le ntšho-tšho go hlatha palomoka ya tšona. Protšeke ye ga bjalo e sepetšwa ke Bearded Vulture Task Force ya Endangered Wildlife Trust Birds of Prey Programme. Protšeke e godišitšwe go tloga go hlapetšo, go ya go koketšo ya mekgwa ya go thibela dithlohlo tše di lebaganego le mohuta woo wa lenong. Protšeke e na le sehlopha sa baithaupi ba bo ikgafo le maikemišetšo a godimo, seo se hlapetšago seomo sa mohuta woo wa lenong madulong a lona ka gare ga naga ya Lesotho le Afrika Borwa.

Maikemišetšo a protšeke

Maitapišo-magolo a sehlopha sa Bearded Vulture Task Force ke go ka fihlelela perekišano magareng ga Lesotho le Afrika Borwa go tšea magato a go thibela dithlohlo tše di nyepollotšwego ke Bearded Vulture Conservation Action Plan. Katlego ya magato ao e tlo thibela phokotšego ya lenong la leledu ma madulo a ona.

Maikemišetšo a protšeke ke go:

- Go ka hwetša di palo-palo tše di nepagetšego tša palomoka le katlego ya dihloga tša lenong le ka dinageng tša Borwa bja Afrika.

- Go nyepolla le go hlatholla dithlohlo tše bjalo ka; go fokotšega ga dijo le madulo, go se swarwe gabotse ke batho le tšhitišo go dihloga, le go thulana ga dithapo tša mohlagase.
- Go kgonthišiša gore mafelo a phepelo/bojelo a agiwa go netefša gore dijo tša ona e ba tše di hlwekilego.
- Go netefatša gore bophelo bja nonyana ye, bo hlokomelwa go ya go ilego ka go šireletša moo di beelago le moo di jelago, ka perekišano ya bo rapolase le mekgahlo ya go šireletša tlhago.

Moo go tseletšego ka nonyana ye

Lenong la seledu ke nonyana ye e ikgethilego go lebeletšwe dinyakwa tša bodulo le dijo. E inyakela moo go le go dithaba kgole le batho, ke ka moo palomoka ya nonyana ye ele e nnyane kudu. Sehloga sa nonyanaya ye se ka hwetšagala ka fase ga makoriba ao a lego bogodimo bja botelele bja 2500 m. Katlego ya go phaphaša goba go ikoketša e godimo kudu, empa mafotwana a mantšhi a hwa pele a fihla mahlalagading mola tše dikgolo di ka phela sebaka. Mohuta woo wa lenong o kgona go fofa manabo o motelele, le mafelong ao a sego a šireletšwa. Nonyana ye e kile ya bitšwa 'Lammergeier' ka se Afrikanere, ka ge go be go gopolwa gore, e iphepa ka dikonyana tše dingwe. Gomme se, ke maaka a matala kudu ka ge e iphepa ka marapo a di phoofolo tše di hwilego ebile e sena bokgoni bja go tsoma.

Protšeke ya go tsitsinkela mediro ka moka ya mohuta woo wa nonyana:

Tsitsinkelo yeo e tseletšego ya go kgoboketša tshedimošo ka bogolo le palomoka ya lenong la seledu tše di alamelago, e gare e a kगतलपाना. Lenaneo le gape le phethagatšwa gantši go mafelwana a go ikgetha, moo lenong le, le beelago ebile le jelago gona go ka kgoboketša tshedimošo ka seemo sa mengwaga le tulo ya lona lenong le.

Go bea dihloga leihlo

Sehlopha sa bogomang-kanna ke ra tšona ditswerere tša go tseba ka dihloga, se hlongwa ke baithaupi le ba bangwe ba goba le kgahlego, gomme se ngwala sengwe le sengwe seo

se amanago le go ageng ga dihloga ke nonyana ye ka nako ya go bea mae. Tshedimošo ka moka yeo e hweditšwego goba e kgobokantšwego e tlo thuša go ka hlola magato a tšhireletšo go nonyana ye.

Go šala morago mesepelo (go fofa)

Ka ngwaga wa 2007 sehlopha sa Bearded Vulture Task Force se faketše di transmitara tša sathalaete go manong a mohuta o, a mararo, go ka hwetša tshedimošo ka mehuta ya mesepelo (go fofa) le seo se hlolago mahu a mafotwana. Mešomo ya protšeke ye, e nyaka thuto le mananeo-tshedimošo ao a tseneletšego ga mmogo le go tsitsinkela hlathollo ya dithlohlo go lenong le, go netefatša gore bophelo e ba bjo botelele.

O na le karolo go netefatša gore lenong la seledu le a phela!

- Bontša gore ga se nnete lenong la seledu le bolaya di konyana, (dinku).
- O se ke wa bolaya nonyana ye ka ge e se kotsi go leruo.
- O se ke wa tšhela diphoofolo tše di hwilego ka mpholo (tšhefi) go leka go bolaya nonyana ye goba phoofolo tše dingwe, bjalo ka bo phukubje.
- Šomišana mmogo le makala a mmušo ao a hlokometšego tlhago goka hlolela manong mefelo a go ka iphepela.
- Begela bahlankedi ba protšeke ye, ge o bone mangong.
- Bea šedi go manong ao a swailego/marakilwego mafego.
- Netefatša gore o tseba dihloga tša ona.
- Tšea karolo go letšatši la go bala manong ka mokibelo wa mafelelo, kgwedi ya Phato ngwaga o mongwe le o mongwe.

- Thekga mošomo wa go tseba mesepelo (go fofa) ya manong go hwetša tshedimošo ye tseneletšego.

E ngwadile ke: Sonja Krüger

E fetoletšwe go Sepedi ke: Rebotile Rachuene

Tshedimošo ye e tseneletšego ikgokaganye le:

Birds of Prey Programme: raptor@ewt.org.za

Endangered Wildlife Trust

Private Bag X11, Modderfontein, 1645, South Africa

Telephone: +27 11 372 3600

Fax: +27 11 608 4682

www.ewt.org.za

